

Ročník XXIII.

leden 2014

číslo 1

Novoroční

Rozkohoutil se čas

Můj Bože přistříhnout mu křídla

ať utluče se zlomí vaz

Smrtholka se v něm zhlídla

Rozkohoutil se

Krhavým okem tě fascinuje

Slunce je pouhá perlička ty modrý dým

kohoutím křídlem věčný vichr duje

Bohumil Pavlok

Úvodem

Do nového roku jsme vstoupili obohaceni Adventem a vánočními svátky. Víra všechno umožňuje, naděje všechno podpírá a láska vše buduje a překoná. Kéž bychom měli všechny tři.

Václav Havel nám pomohl odtrhnout se od východního "bratra". Další presidenti se snaží otočit kormidlo zpět. Současný president bude dál zlobit, musíme ho hlídat.

Ukrajinci se domáhají svobody a vstupu do EU. Naše politiky to nezajímá. Podpořit je jeli pouze pánové Karel Schwarzenberg, senátor Štětina, poslanec Ivan Galab, Michael Kocáb a Eugen Kukla. Televize nic nevedla, i když to má natočené. /v

VÁNOCE NEBO VELKÝ PÁTEK?

Student se vrátil z Anglie, kde v nějakém evangelikálním sboru dostal darem českou (!) brožuru. Ukázal mně stránku 24 s dotazem, co na to říkám: „Středem biblického poselství není Ježíšův dokonalý život, ani jeho udivující učení, ba dokonce ani Jeho mocné zázraky. Všechno toto je sice důležité, ale Ježíš přišel na zem hlavně proto, aby zemřel.“ V tomto smutném duchu pokračuje i náš katolický „totalitní teolog“: „Bylo třeba, aby se učinilo zadoost spravedlnosti. Hřích může být zahlazen jedině činem nekonečným. Na kříži byla Boží spravedlnost naprosto uspokojena.“ V jedné komunitě se modlí, aby krev Kristova utišila Boží hněv... Slyšeli vůbec tito lidé podobenství o milosrdném otci a marnotratném synu? Slyšeli někdy tito lidé, že Bůh je Láska? Láska a spravedlnost jsou protiklady. Smutné, až neuvěřitelné učení, smutné Vánoce, když Ježíšův příchod má tento kontext... Naštěstí je tu pozitivní františkánská teologie Dunse Skota: „Kristus by přišel, i kdyby lidstvo nezhrěšilo“. Bůh nás chce do své rodiny, nabídnul nám svoji intimitu. V rodině se odpouští bez vyrovnání. Tam panují jiné vztahy než mezi finančníky. Už Starý Zákon ujišťuje: „Jeho milosrdenství trvá navěky. I kdyby naše hříchy byly jako šarlat, budou bílé ...“ Bůh po nás žádá, abychom odpouštěli 77krát

za den, a On sám by chtěl satisfakci? Vždyť on zná naši ubohost! A přesto „si nás vyvolil ještě před stvořením světa... abychom byli přijati za jeho děti skrze Ježíše Krista“ (Ef 1,4-5). Tohle nám přinesl Ježíš, za tuto pravdu dal život, když jím pyšní pohrdli. Ale pro nás je to pozitivní, radostné poselství, a proto jsou i naše Vánoce radostné. Bůh se v Ježíši učinil závislým na lidstvu! Přináší lidem oslavení! Má lidské srdce, které se bez lidí neobejde: Kdo ve mne věří, nepodléhá soudu... Ano, v Bibli je řečeno mnoho tvrdého, ale pro koho? Spravedlnost ustupuje na celé čáře před láskou. Ovšem tam, kde není láska, teprve tam nastupuje spravedlnost. A to až na hraniční čáře lidského života. Františkánský závěr: Ježíš přišel, aby nás přivedl k Otcí, a stálo ho to život. Tajemství: Bohu to stálo zato ...

Z toho se neradujeme pouze o Vánocích. Na věžích našich kostelů se zvoní třikrát denně s připomínkou: „Slovo se stalo tělem ...“ My máme malé Vánoce třikrát denně! Včetně dárků: naděje a důvěry. *Jan Rybář*

Naší potravou není to, co jíme, ale jen to, co dokážeme strávit. Bohatí nejsme tím, co získáme, ale jen tím, co dovedeme ušetřit. Víra není to, co vyznáváme ke své spáse, ale to, čím žijeme. *Humor pouštních otců*

JE TO NA NÁS

Během duchovních cvičení prosil v přímlovkách jeden věrný katolík: „Obrat všechny zednáře, komunisty, odpadlíky a liberály k víře v Pána Ježíše – prosíme Tě, vyslyš nás!“ Dojala mne naléhavost hlasu tohoto muže. Bylo to podobné fatimské prosbě: „... uveď do nebe všechny duše ...“ Můžeme k tomu přispět víc než jen modlitbou? Navrhnou jak ...

Rád se modlím v růženci: který byl pokřtěn v Jordáně. Jan Křtitel ke své hrůze vidí mezi cháskou „plemena zmijí“ Ježíše! Vždyť podle Křtitele má Kristus (=Mesiáš) pročistit mlat a plevy spálit ohněm neuhasitelným! Přiložit sekeru ke kořenům špatného stromu! A teď vidí Ježíše uprostřed té chátry! Je to opravdu Kristus (=Mesiáš)? ptá se ještě krátce před svou smrtí. Ano, je to Kristus = Osvoboditel, hebrejsky Jehošuah, český Ježíš. I dnes je přítomen nejen mezi zednáři, komunisty a liberály, ale i mezi všelikou lidskou cháskou. Čeká tam na impuls, který může přinést nějaká událost jejich života, nebo impuls někoho z nás. Sám jsem se už setkal s takovými lidmi. Jedinou účinnou „municií“ na ně byl zájem o ně ... Díky totalitám se tito „bezbožníci“ setkali mnohdy s křesťany ve věznicích, vojenských útvech PTP, či na pracovištích. Bůh to dopustil a nebylo to zbytečné. Ježíš přišel zachránit i to, co už zahynulo! I dnes se setkávám na sídlišti, kde bydlím, s těmito „bezbožníky“. Jsou jich tu tisíce. Papež nás posílá: „Oblečte rifle, běžte k nim a nebojte se, že se zašpiníte!“

Díky, milý „pápo“ Františku, že to sám děláš, že jsi Kristus mezi námi! Ať na to myslíme nejen v týdnu novény za jednotu ve víře, ale každý den. Ježíš mezi cháskou lidskou, a my s ním...
Jan Rybář

BEZÁK ODEŠEL, OTÁZKY ZŮSTÁVAJÍ

*rozhovor s Miloslavem Müllerem,
editorem webu www.robortbezak.eu.*

Na Slovensku vyšly knižní rozhovory s Róbertem Bezákem, který se při jejich prezentaci rozloučil se Slovenskem. Celá kauza tak končí, nebo ne?

Vůbec ne! Odchod arcibiskupa Bezáka není jeho volba. Rozhodl se tak proto, že na Slovensku, ale i v Česku mu bylo znemožněno sloužit tím, čemu zasvětil svůj život. Stal se biskupem „bez církevního souhlasu“, aniž by mu bylo sděleno proč. František Mikloško před rokem a půl řekl, že od nynějška se Slovensko bude Vatikánu ptát, kdy bude Bezák rehabilitován. My Češi nejsme většinou s kauzou obeznámeni natolik, abychom to mohli takto říci, zato máme bohaté zkušenosti s odpíráním práva na spravedlivý proces. Proto se Česko musí Vatikánu ptát, kdy bude Bezákovi přiznáno přirozené právo na obhajobu.

Věřící ze Slovenska i z Čech, jichž se Bezákův odsun dotkl, se mohli zapojit do nejruznějších shromáždění, petic, konferencí i internetových blogů. Měly tyto akce nějaký dopad?

Pokud jsou aktivity spravedlivé, mají smysl bez ohledu na jejich dopad. Exupéryho Válečný pilot zvažoval, jaký má smysl vyrazit na průzkum, když se armáda rozpadá a hlášení již nebude komu podat. A přesto vzletl, protože pochopil, že věrnost podstatným větším je třeba dosvědčit i obětí. Katolíci, kteří se odstraněného biskupa zastali, napravují alespoň částečně hanbu, která na naši církev padla. Jak by naše děti mohly přijmout církev za svou rodinu, kdyby v ní nenašly nikoho, kdo je ochoten zastat se druhého?

Kromě toho jsou uvedené aktivity posilou i arcibiskupu Bezákovi samému, který navzdory utrpeným zraněním zůstává mužem církve. Pak je tu další věc: existuje svědectví o tom, že při vizitaci v lednu 2012 se litoměřický biskup Jan Baxant ptal, jak Slovensko přijme odvolání arcibiskupa Bezáka. Aktivity jsou odpovědí na tuto otázku. Přínos tedy vidím i v tom, že tato zkušenost může v podobných případech odrazovat ty, jimž je v církvi svěřena autorita, od bezohledného přístupu. A nás, kteří jsme se do podpory Róberta Bezáka zapojili, tyto akce naučily, že církev není prostředí, kde by se spravedlnost prosazovala jaksi sama od sebe, nýbrž že je potřeba za ni stále znovu bojovat.

Jednou z akcí byla snaha podnítit biskupy z Čech a Moravy, aby v Římě přednesli žádost o přezkoumání tohoto případu. Jak biskupové reagovali?

Nerad bych mluvil za iniciátory, troufnu si však říci, že nejčastější reakcí bylo něco ve smyslu „tlučete u nesprávných dveří“.

Proč by vlastně měli biskupové reagovat? Z kolegiality? Vždyť ten, kdo má přenášet podněty z terénu v tomto ohledu, je spíš nuncius...

Slovenský nuncius Mario Giordana možnost obhajoby nařčenému arcibiskupovi nezprostředkoval a na úsilí věřících o očistění Bezákova jména nereaguje. Český nuncius Giuseppe Leanza zase sehrál roli v zamítnutí toho, aby vyhnáný arcibiskup mohl působit v České republice. Za této situace považují za přirozené obrátit se na vlastní biskupy. Nemělo by stačit, aby si představili sebe samé v kůži Róberta Bezáka? Copak může být biskup odstraněn na základě pomluv, ke kterým se nikdo nemá odvahy ani veřejně přihlásit? Chápu, že naši biskupové mají spoustu jiných starostí, a zde jde o případ z jiné země. Avšak pokud se děje bezpráví a je tu někdo, kdo jediný o tom může podat zprávu, byl bych rád, kdyby to přijal jako morální povinnost. Zraněného v evangeliu se také ujal Samařan.

Čelil někdo z těch, kdo se Bezáka zastali, nějakému postihu?

Ano, i když to nikdy nebylo řečeno přímo. Z Katolických novin „byla odejita“ uznávaná

redaktorka, z katolického rádia Lumen dokonce dva redaktori – jen proto, že odmítli o kauze mlčet. Potom už autocenzura ve slovenských katolických médiích zafungovala, jak ukázal i článek v minulém Universu. Překládání kněží je sice v kompetenci sídelního biskupa, avšak může být i projevem něčeho jiného než pastorační péče. Trnavský kaplan tak skončil hned po dvou měsících. Na zásah biskupů byli překládáni i někteří řádoví kněží, kteří se účastnili akcí na podporu arcibiskupa Bezáka.

Róbert Bezák při rozloučení řekl, že se bude v Itálii věnovat studiu a sobě. Z toho je patrné, že ty podivné události ještě zdaleka nestrávil. Je tomu tak? Jak se asi cítí? Má někoho blízkého, kdo mu zůstane na blízku?

Arcibiskup Bezák svůj život obětoval službě církvi, která mu pak bez udání důvodu řekla „chci, abys nebyl“, abych parafrázoval název

knihy Tomáše Halíka. Cítí se tedy podobně jako ten, koho opustil jeho životní partner, jen s tím rozdílem, že ten, koho opustil partner, může najít útočiště v církvi. K odchodu do Itálie se myslím odhodlal proto, že vzhledem k zákazu působit stačilo, aby na Slovensku vyšel na ulici, a hned to přitahovalo pozornost k tomu, co se stalo. To přece nemůže být životní náplň, proto by rád v Itálii zas duchovně působil. Otázkou je, zda mu to bude umožněno. Každopádně však přišel o zázemí domoviny, je daleko od přátel, od své rodiny. Při představení knihy Vyznanie požádal, abychom ho nechali odejít, což musíme respektovat. Aktivity v kauze Bezák však neorganizuje on, nýbrž svědomí každého z nás. Proto dvě otázky, které jsem uvedl na začátku – ta slovenská i ta česká, zůstávají aktuální, ba dokonce jsou nyní ještě naléhavější.

Dá se nějak přesněji odhadnout, jakému procentu slovenských věřících bude biskup Róbert Bezák chybět?

Pokud bereme celkový počet všech věřících, tak rozhodně menšinu s výjimkou Trnavy. Mnoha lidem, kteří na Slovensku přicházejí na bohoslužby, je odstranění arcibiskupa lhostejné, stejně jako je jim lhostejná církev jako taková. Za mnohem podstatnější však považuji to, že bude chybět většině těch, kteří své křesťanství prožívají aktivně, a rozhodně všem, kteří usilují o překonání propasti mezi církví a světem – ať už zevnitř, nebo zvenčí.

Josef Beránek, Universum 4/2013

MŮŽE BÝT ŽENA PAPEŽEM?

Jana Šilerová, emeritní biskupka

Jaká je budoucnost ženy v církvi? Co mohou ženy dát?

Nejsem vědma. Hlavní problém církvi nevidím jen úzce genderově, ale spíš v otázce sociální (ne socialistické). Ale budiž: Když před lety jeden z kandidátů na papeže kardinál Martini vyjmenoval okruh problémů, které musí církev řešit, patřilo k nim vedle společného ekumenického přístupu k Večeři Páně také postavení žen v jeho církvi.

V římskokatolické církvi to souvisí s tzv. přirozeným právem a přirozeným zákonem. Ano, Ježíš si vyvolil muže. Ovšem za podmínek, které v tehdejších sociálně-kulturním rámci ženám to, co mužům neumožňovaly. O to větší zástupy žen (a to vidíte v chrámech do dneška), Ježíši naslouchaly.

V církvi zůstala ženám servisní služba a za ni díky nejen řádovým sestřím. „Zatímco muži je dáno obětovat za oltářem, ženě je dáno se obětovat“ (Paul Claudel). Tento citát v podstatě platil celá dvě tisíciletí existence církve a křesťanství. Až ve 20. století ženy samy vykročily z onoho uzavřeného okruhu Kinder-Küche-Kirche, aniž by jej opustily. Na změněnou situaci by měla nejen římskokatolická církev reagovat přiměřeněji než jen konzervativním odkazem na přirozené právo či přirozený zákon.

Odkazovat kněžství na minové pole sexuality je (jak dnes spatřujeme) povážlivé. Nahlíží na to i mnozí římskokatoličtí teologové (nejen Hans Küng). Boží zjevení v Kristu není věcí mužství, či ženství, ale lidství. Ani spása není záležitost pohlavního rozlišení, ale především oběti. A kněžství není zakotveno v pohlaví, ale v charismatech. Ostatně Kristus církev tak, jak ji známe dnes v její institucionální podobě s budovami a razítky, nezaložil. Proto buřičsky mluví o zboření chrámu hmotného a stavbě chrámu duchovního. „Udělal jsem z Ježíše pouhé náboženství, místo aby byl naší cestou ke spojení s Bohem. Tento posun změnil transformativní náboženství v náboženství příslušnosti ke skupině.“ (Richard Rohr)

Proto i papež František tak lehce nadhodí v kázání, že i nevěřící mohou dojít spásy pro kvalitu života, či pokřtí dítě svobodné matky. O ostatním jeho jednání, které působí skandálně na kardinály a teology, nemluvě. Hovoří o „ekonomice bez lidské tváře“, kritizuje „lpění církve na vlastní bezpečnosti“ (dodala bych za sebe: na sebezabezpečení), píše o „ekonomickém vyloučení a nerovnosti“ (přidala bych i duchovní vyloučení a nerovnost uvnitř církvi).

Občas slyším, že sv. Otec není pochopen. Spíš bych řekla, že nechce být chápán, neboť mnohými není chápán ani Ježíš Kristus. Ten přece řekl, že „nikdo není svatý, toliko náš Otec v nebesích“.

Nedělejme zasedací pořádek u stolu Páně

Za dvě tisíciletí jsme se v církvích naučili spíše (ale o to urputněji) předestírat světu

a lidem Ježíše Krista ze svého dogmaty opředěného křesťanského ghetta, než té Boží otevřenosti a sebevydanosti. Vylepšujeme Boží věci a nároky k obrazu svému. Chlév moc nevoní, tak z Ježíše uděláme sentimentální a pozlacené Jezulátko, z chudé dívky Marie neposkvrněnou královnu nebes. U stolu Páně, kde je hostitelem Kristus, si osobujeme dělat zasedací pořádek, vylučující z něho hříšníky (kupř. rozvedené), jako by svátost pokání neměla cenu. A to, že Ježíš Kristus raději stoloval s hříšníky než se spravedlivými, ani nepřipomínáme. Ostatní si doplňte sami.

Prostě jsme se rozdělili na „my“ a „oni“: v církvích, v ostatních náboženstvích, v politice, v jiných kulturách. Jenomže nejsme my a oni, je jen jeden Bůh a Otec všech. A ten skrze Ježíše Krista připomíná chudobu z ducha: Nestarejte se, co budete jíst a pít ... Daro jste dostali, daro dejte ... Máš-li dvě suknice, rozděl se ... a žádá všední skutky milosrdenství.

Letitě restituční tahanice, ač smluvně podepsány, chce vláda revidovat. Odpusťte, ale revizi svých nároků by měly provést církve samy. Nekatolické církve vzniklé počátkem 20. let minulého století mají lehce spočítatelný majetek, ale měly by se odříct toho, co dostaly navíc. A římskokatolická církev by neměla o návratu ukradeného majetku mluvit bez náhledu, jakým způsobem ona sama k němu v našich dějinách přišla.

Samozřejmě je třeba přihlédnout k duchovnímu decimování národa komunistickou totalitou. Po ní nelze očekávat, že lidé u nás budou ochotni platit své duchovní a udržovat budovy chrámů. Spíš než chtějí peníze, které nám po právu náleží, a uchovat (sice skomírající (ale) status quo a očekávat letniční probuzení národa, bychom měli hledat systémové změny služeb církvi. Návrat k počátkům ... Na penězích nikdy žádné duchovní probuzení nestálo. To jenom my, zatvrzele hledající to, co nám má být až přidáno, necháváme Boží království chátrat na úbytě svou křesťanskou nevěrohodností.

Respektuji papeže Františka

Jsem ráda, že toto papež František rozpoznává. I když není nakloněn ženskému kněžství, respektuji ho, protože pro mne na prvním místě leží věrohodnost církve v sociální solidaritě. Lhostejno, zda jsou duchovními muži, či ženy. Měli by být vnitřně soudržnými osobnostmi ochotnými k oběti, mít i světské zaměstnání (tak to ostatně v některých církvích už je). Být sociálně solidární s „ovečkami“. A ženy pak k tomu mají „něhou zadýchávat svět“ (Jaroslav Seifert).

Sociální (ne socialistická) solidarita se netýká jen křesťanů anebo jen bohatých, ale nás všech. Vzpomeňme na peníz chudé vdovy. Bohatství samo o sobě není špatné, ale je nemravné, když se nesdílí a nedělí. Ani chudoba není mravně ušlechtilá sama o sobě, touží-li po bohatství. (Komunisté se málokdy o něco dělali. Spíš druhým sebrali, sobě ponechali a zbytkem pro jistotu rovnostejně ústa zacpali gulášovým komunismem. Nenechme

Vážená paní Natalije Gorbaněvská,

píši vám pozdě, neboť v loňském roce jste opustila tento svět. Ale píši Vám přesto, při vědomí, že věci marné ještě nemusí být vždy zbytečné – o čemž jste mne přesvědčovala Vy sama svým jednáním právě na tomto světě. Psala jste krásné milostné básně. V roce 1968 jste se sedmi přáteli protestovala na Rudém náměstí v Moskvě proti invazi sovětských vojsk do tehdejšího Československa. Šoupli Vás za to jako schizofreničku na léta do blázince. Psala jste dál, až do konce života, krásné a úzkostné milostné básně.

Ve Vaší zemi se schyluje k olympiádě. Ve Vaší zemi se podle všeho, co vím, zle zachází se společenskými menšinami, chtějí-li se svobodně projevit. Někteří světoví politici proto odmítli na olympiádě účast, jiní ji zvažují. Náš předseda vlády sice obecně nerad cestuje, ale s žádným bojkotem olympiády nechce mít nic společného, protože oblast politiky se prý nemá míchat do oblasti sportu. Ovšemže jsou to absurdní slova v situaci, kdy se právě politika Vaší země tak autoritativně míchá do všeho, tedy i do sportu. Ovšemže jsou to absurdní slova v naší zemi, která by nikdy nebyla, kdyby se do politiky nemíchali studenti, herci, spisovatelé, ba i sportovci.

Rád bych Vám poděkoval za to, že jste se také Vy jako básnička tehdy v roce 1968 pletla do politiky, a to ne svou poezií, ale svým občanským postojem. Nepletla jste se. Věděla jste, že zastat se svobody druhého není věcí spadající pod nějakou konkrétní, k tomu určenou společenskou oblast, pod nějaký příslušný rezort, ale že je základem elementární lidské důstojnosti. Ale chtěl bych se Vám omluvit za naši vládu. Je už dlouho v demisi a to velmi vysiluje. Kde má pořád brát odvalu a sebevědomí a pozornost k podstatnému? A ještě má před sebou hromadu ekonomických problémů.

Vážená paní Natalije Gorbaněvská, doufám, že Vaše básně brzy vyjdou ve velkém knižním souboru v českém překladu, a budu se za to přimlouvat. Neboť mám naději, že se s těmi verši možná podaří dostat do českého prostředí ještě cosi jiného, co bylo součástí Vaší ohromující osobnosti. To ale půjde přeložit nesmírně těžko.

V dokonalé úctě Petr Hruška,

Respekt 2/2014

si namluvit, že právě oni mají monopol na sociální spravedlnost!)

Budou Vánoce. Optika Boží přes Betlém a velikonoční Golgotu je tak paradoxní a dnešnímu vidění a vyhodnocování světa se tak vymyká, že je třeba se modlit, aby nám to vůbec došlo. Ale zkusme to.

29. MALÉ SYMPOSION – TENTOKRÁT O LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI

V naší době se dostává do popředí zájmu téma lidské důstojnosti, neboť na jedné straně narůstá pohrdání lidmi, kteří neusilují ani o moc, ani o slávu, ani o úspěch, a na straně druhé přibývá psychických potíží u lidí přehližených, trpících komplexy méněcennosti a malou sebeúctou. Tyto dvě tváře důstojnosti musíme mít stále na mysli, chceme-li žít důstojně – totiž úctu k druhým a zdravou sebeúctu spojenou s pokorou. Je nezbytné probouzet v sobě vědomí, že každý člověk je hoden zájmu, péče a lásky ze strany druhých. V křesťanství se traduje, že „*lidská bytost je vždy posvátná a nedotknutelná, v každé situaci a v každé fázi svého vývoje*“ – jak připomíná papež František. V souladu s tímto názorem je lidská důstojnost dána Božím působením v člověku, a projevuje se v takovém jednání, z něhož je patrna úcta a respekt k druhým, úcta k hodnotám dobra, pravdy, krásy, a k vnášení lásky do světa, do lidských vztahů, i sebekritická sebeláska.

L. Liebman, americký rabín a psycholog ve své knize („*Pokoj v duši*“, 1947) dovozuje, že „*pokud je člověk trýzněn příliš přísným svědomím, jestliže se nikdy nenaučil umění pravé sebelásky, nýbrž je otrokem násilnického, chamtivého a nenasytného sobectví, je-li štván stíny vnitřního strachu, nikdy se poctivě nepostavil zármutku, ani se nenaučil jej překonávat, jestliže prchá před dospělostí a odmítá dospělou odpovědnost, nedokáže vytvořit dobrý život pro sebe nebo Boží společenství pro bližní.*“

Základem osobně prožívané i u druhých respektované důstojnosti je identita – tedy být si vědom, kdo jsem a vnímat jáství v druhých. „*Být lidským, mít lidskou identitu, znamená znát bolest, přiznat bezmocnost a být schopen soucitu. Pokud jsme dospěli k tomu, že se bojíme bolesti, bezmocnosti a soucitu, jelikož se domníváme, že jsou znakem slabosti, stáváme*

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ

Že po tomto životě zde mělo by nás jednou vzbudit
úředně ječení trub a polnic?
Ódpust, Bože, ale utěšuju se,
že počátek a vzkříšení všech nás nebožtíků
bude ohlášen tím, že prostě zakokrhá kohout...

To potom zůstaneme ještě chvíli ležet...
První, kdo vstane,
bude maminka... Uslýšíme ji,
jak tichounce stavi na plotnu vodu
a útulně bere z almarýky kávový míynek.
Budeme zase doma.

VLADIMÍR HOLAN

P.F. 2014
Radovi

se nelidskými. Takto nelidskost bezprostředně souvisí s neschopností vyvinout vlastní identitu. ... Pokud nejsme v dětství milováni za to, co jsme, ale spíš za to, že splňujeme očekávání druhých, není nám možné vyvinout vlastní osobnost. Nevyvinutím vlastní identity však vytváříme základy naší vlastní nelidskosti.“ (Arno Gruen: *Šílenství normality*, 2001). Identita znamená vydržet ve svém já.

„*Jednej tak, abys používal lidskou důstojnost jak ve své osobě, tak v osobě každého druhého člověka vždy zároveň jako účel a nikdy pouze jako prostředek.*“ (Immanuel Kant)

„*Člověk je zjevně stvořený k tomu, aby myslel. V tom spočívá všechna jeho důstojnost a celá jeho přednost. Veškerou jeho povinností je, aby myslel správně.*“ (Blaise Pascal)

„*Pravá veselost nejen nevdá důstojnosti lid-*

ské, ale je i podstatnou podmínkou její dokonalosti.“ (Bernard Bolzano)

„*A ztratí-li kdo důstojnost svou dřívější, je ve svém neštěstí jen pro smích zbabělcům.*“ (Phaedrus)

„*Skromnost zvyšuje důstojnost.*“ (François de La Rochefoucauld)

„*Se srdcem jsou vždy těžkosti. Když jsme mladí, ztrácíme kvůli němu rozvahu. Když jsme v středním věku, ztrácíme kvůli němu čas. Když jsme staří, ztrácíme kvůli němu důstojnost, spolu s rozvahou, časem a peněženkou.*“ (George Bernard Shaw)

„*Je možný jediný způsob sdružování kolektivního, lépe řečeno žití s vědomím sounáležitosti: výchova jedince k jeho vlastní důstojnosti.*“ (Emil Filla)

P. F. 2014

Vladimír Smékal

ROZHOVOR S MAGDOU VÁŠÁRYOVOU vedla Lucie Výborná

Je herectví svobodným povoláním?

No to teda ne.

Diplomat taky asi není úplně svobodné povolání.

Ne, diplomat je úředník.

A když jste teď poslankyní, dá se říct, že jste teď v nejsvobodnější roli, v jaké jste kdy v životě byla?

Vy jste první, která to pochopila. Mám problém to vysvětlit, když lidé říkají: „Vy už nejste herečka? To je hrozné. A proč nejste velvyslankyně? Vždyť to je excelence.“ Vůbec nechápou, že jsou to velmi závislé úlohy. Velmi závislé na druhých lidech. Jako herečka jste závislá, nejprve někdo hru napíše, pak vás někdo vybere, někdo vás dobře zrežuruje a vybere dobré partnery. Nic z toho nemůžete

ovlivnit.

Velvyslankyně jste sice excelence, ale jste úřednice, která podléhá vlastně politické kontrole ministra - zvláště když jste v takových obdobích v jakých jsem byla já - tak jste velmi závislá, musíte vše velice konzultovat - jste úřednice, nedá se nic dělat. A dnes jsem vlastně nejsvobodnější, protože to, co říkám, si sama píšu, anebo si to sama vymyslím, sama si za to zodpovídám, sama si to narežuruji, takže opravdu se v této úloze cítím velmi dobře, protože jsem opravdu svobodná. A co je pro mě důležité, nesu si výlučně sama za sebe zodpovědnost.

Ženy v politice, to je veliké téma. Když jste vstoupila do politiky, říkala jste, že byste si moc přála přivést do politiky další ženy. Jak se vám to povedlo?

Byla jsem i první velvyslankyně na Slovensku a dnes už nás je 16. Jistým způsobem jsem otevřela dveře. Byla jsem vůbec první

ženou, která kandidovala na prezidentku. Ne že bych si myslela, že vyhraji. Aby se to podařilo, musí ještě dvě tři ženy prohrát. Ale otevřela jsem dveře a schytala jsem ty nejhorší útoky. Někde na Liptově na mě ženy křičely: „Co ty, jdi do kuchyně, co se tu vystavuješ“.

I ženy?

Ženy. Pro ženu v politice jsou největším problémem ženy. Aby vám ženy daly hlas, aby vás ženy akceptovaly, aby byly s vámi solidární. To je největší problém.

Znamená to, že ani ženy v politice nejsou solidární jedna s druhou?

No to tedy nejsou.

A je to od nějaké úrovně, nebo prostě jakmile do toho člověk vstoupí?

V té nesnášenlivosti je něco až atavistického. Patříme mezi savce, a samice, dejme tomu lva nebo tygra, se ucházejí o alfa samce. U vlků to tak je, a my jsme ještě stále trošku

atavistické, a my ženy se, jak vy česky říkáte, lísáme k samci a odstrkáváme jiné samice. Druhé samice jsou pro nás hrozbou, a my se přeče snažíme, aby si nás muži všimli. Rozumím tomu, že to je u mladých děvčat, ale proč to panuje u šedesátiletých žen, tomu nerozumím. Měli bychom se toho zbavit.

Přece jenom jste v politice už nějakou dobu. Vidíte zlepšení ve vztahu k ženám?

Určitě. Když to porovnáms s devadesátým devátým rokem, když jsem kandidovala na prezidentku - to už jsme mezi tím měli jednu premiérku - tak už nebyly takové rány pod pás, jako předtím. Společnost si už pomalu zvyká, už neplatí předsudky z přelomu devatenáctého dvacátého století, že ženy mají menší mozky a máme i menší schopnost něco rozhodovat nebo něčemu rozumět. Ale uvědomte si, že ještě neuteklo ani sto let, co dovolili první ženě maturovat. Ještě stále mnoho lidí tyto stereotypy sdílí, nesou si je z rodiny. Ještě to bude chvíli trvat, ale už se to mění.

Jak je možné, že jste byla političkou, jste političkou a přitom jste nezavrdla? Protože já jsem si na některých političkách - a to se netýká jenom českých a slovenských, ale i světových političek - všimla, že rysy političek tvrdnou, chtě nechtě se političky přízpusobují mužům, aby se nějakým způsobem obrnily. Vy jste zůstala krásnou ženou. U vás mám pocit, že se vás to ani tak moc nedotklo.

Ale všimněte si, že ani nemusíte být politička, abyste zavrdla. Všimněte si starších žen, které potkáváte na ulici, jak mají opačně ta ústa, jak jsou nahněvané, jaké jsou stále nejisté, takové zuřivé a tak dále. Nevím, nevím, něco je v naší kultuře špatné. Nevnímáme starší ženy jako vědmy. Vzpomeňme babičku Boženu Němcovou, na lásku té staré moudré ženy. Nebo vzpomeňme na kněžky, které sedávaly v Apolonově chrámu ve starém Řecku a vlastně řídily Řecko svými předpověďmi. Dnešní ženy často působí jako rozhněvané stařeny, které chodí a volí komunisty a nyní nejnověji u nás volí nácky ...

Všimla jsem si, ano.

Nevím, jak se to stalo, proč často starší ženy ztratily do velké míry pohodu životní moudrosti. Já ji v sobě začínám cítit.

Ale to musí být úleva, ne?

Je to velmi zajímavá část života.

A můžete mi ji nějak popsat?

Pokud nezačnete hysterčit, že vám přibývají vrásky a že vás zachrání kosmetické operace, pokud nechcete soutěžit s těmi pětadvacetiletými a uvědomíte si sílu vlastní životní zkušenosti, je to fantastické. Pak vidíte, že byste jim uměla poradit. Už víte, jak vyléčit nemoc, které pramení z té neustálé naštvanosti ... Zrání staršího věku může být velmi krásným obdobím. Ale musíte se zbavit snahy toho Doriany Graye zůstat stále mladým, protože za to se platí strašná daň.

Říkala jste, že to zatvrdnutí není ani tak věc politiky, ale zřejmě je to osobní záležitost. Věřím tomu, že to může i říct žena, která má doma člověka, který ji miluje

a s kterým si má stále co říci, protože jsem nedávno měla tu čest dělat rozhovor s vaším manželem. Je to taky pevná součást toho, že jste usměvavá a klidná a jste stále ženou?

Zase, samozřejmě máte-li za muže člověka, který je velmi známý a velmi tvořivý, pak je nutné trochu slevit z těch romanticko-nerealných očekávání. Toho jsem se zbavila a to je vlastně zdrojem mého pokoje. Neočekávám, že můj muž bude se mnou diskutovat moje problémy. Já mého muže svými problémy neobtěžuji a neočekávám, že se mnou bude každý týden debatovat o zásadních věcech. To ani nejde. Můj muž je velmi mlčenlivý člověk a já mu musím předkládat, co se týká fungování naší rodiny, hotové recepty.

My se velmi málo vidíme, tak si v posledních letech jednou do týdne, buď v sobotu do oběda nebo v neděli děláme brunchovou snídani (bohatší jídlo než běžná snídaně, pozn. redakce). A když už má muž trochu naplněné břicho, tak s ním prodebatuji něco, co potřebuji kvůli vedení domácnosti.

Takže praktické věci.

Ano, samozřejmě. A jinak ho nechám, aby měl svůj prostor a seděl si ve své pracovně. Když chce debatovat, může přijít za mnou. Sama za ním moc nechodím, jen když je skutečně něco důležité, co hoří. Zbavila jsem se romantické literatury, že lidé by měli být stále spolu a neustále se držet za ručičky a všechno řešit spolu. Zapomeňte na to, nechte druhého žít. Já mám svůj prostor, on má svůj prostor, úžasně, usmívám se.

Můžete vy dva spolu mluvit úplně o všem?

To ano, to ano.

A jak to funguje?

Funguje, ale jen v tu chvíli, když se mu chce.

Píšete, a ve vaší rodině vlastně píšete tři. Váš muž je neskutečně vtipný. Vy píšete krásné knihy, pravda ne tolik jako váš manžel, ale stejně. A vaše dcera začala psát.

Ano, ano.

Předkládáte jeden druhému vlastní texty než jdou do tisku?

Můj muž mi jistou dobu ze začátku své texty dával, a já jsem si myslela, že je mojí povinností být kritická. A on má rád kritické hlasy, ale ne ode mě. Takže já mu občas můžu ex

post něco zkritizovat, ale jenom ex post. Čili já jeho texty dostávám jako poslední, až když to všichni ostatní četli. Texty mé dcery jsem dostávala. Ale teď už ne. Její poslední kniha „Služba“ se týká mé pěstounky. Je to historie mé pěstounky a také pokory minulých generací, které nevyžadovaly, aby jim druzí dělali dobrou náladu a vše pro ně organizovali.

Jste už jiná generace s vlastními nároky i názory. Tu knihu mi dcera nedala přečíst, jen prvních 30 stran. Protože já samozřejmě dělám tu chybu, že mám hned hotové recepty, radím a to mi vždy každý vyčítá. Ani moje texty mi dcera ani můj muž nečtou první.

Nechcete jim to dávat?

Ne.

A proč?

Nezvykla jsem si na to. Moje texty vznikaly buď ve Vídni nebo ve Varšavě, když jsem byla velvyslankyně, píšící věci, které by možná mého muže ani nezajímaly.

No dobře. A je tak vtipný doma, nebo je to jenom ...

Ne, ne, přestaňte s tím, pro pána Jána, každý humorista je doma mlčenlivý bručoun, jak říkáte.

Pojďme se teď bavit o něčem, co může vypadat trochu jako kliše. Ale mě skutečně zajímá, jaký je rozdíl mezi Čechy a Slováků, řečnické třeba co se politiky týče. Protože mám někdy pocit, když sleduju slovenskou politiku, že vy jste v některých ohledech daleko dál, než jsme my.

To určitě. V každém případě jsme v eurozóně. To znamená, jsme v srdci Evropské unie, takže když vy sedíte s Poláky a Maďary na chodbě a my jsme za zavřenými dveřmi, jako srdce Evropské unie rozhodujeme, co bude dál. Potom vám otevřeme dveře a oznámíme vám, že co a jak. Ale dobrovolně jste se dostali do této situace, já to považuji za neuvěřitelné. Poláci už to pochopili, vy ještě stále ne, ale prosím. A neustále máte problém, že Česká národní banka měla udělat něco s penězi vašimi nebo ne. My máme druhou největší, nejsilnější světovou valutu v našich peněženkách a jsme s tím skutečně velmi spokojeni. A když se vy necháte vyhecovat médií, že byla nějaká krize eura, no krize eura nebyla, byla krize států, rozpočtů států, které byly v eurozóně. A to je dost velký a podstatný rozdíl. Takže ano, v něčem jsme my Slováci dál. Když jsme dostali možnost, šli jsme velmi rychle. Ale nyní zase couváme. Dělán si starosti - státy střední Evropy mají velice dobré podmínky k životu, nemají tsunami, zemětřesení, mor ani cholera a přesto se rozvíjíme takovou sinusoidou, vždycky jdeme kousek nahoru, potom zase dolů, potom zase nahoru a tím ztrácíme čas, peníze, energii, optimismus. Bez těchto čtyřech věcí se nedá mít vlastní stát. Proč nejsme schopni souvislého vývoje? Ale to všichni ve střední Evropě, to se netýká jen vás. A co se týče vás Čechů, já teda častěji diskutuji nyní s mladou českou generací, se studenty univerzit a mezi nimi je velké pohrdání Evropskou unií. Já tomu nerozumím.

Pokračování na str. 11

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELŮ

(víra není podmínkou)
každou neděli v 18 hod.
na faře.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat

- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posláni manželů
- příprava na svatební obřad

Česká křesťanská akademie pořádá přednášku Josefa Marka: „Indie a adopce na dálku“ s promítáním a vyprávěním o dětech v adopci.

17.ledna v 19 hod. v evangelickém kostele.

Cestopisná přednáška: Kurdistán aneb Felicii do Iráku 23.ledna v 17 hod. Městská knihovna. Vstupné 30 Kč.

Ekumenickou bohoslužbu budeme slavit v neděli 26.ledna v 17 hod. v evangelickém kostele.

CHARITNÍ PLES

Oblastní charita vás srdečně zve na XVIII. Charitní ples v sobotu 1. února od 19.30 h. do Orlovny. Vyhlášená kuchyně, bohatá tombola, předtančení, k poslechu a tanci hraje skupina Combi. Vstupenky v předprodeji na středisku Charity v Letohradě, Na Kopečku 356, tel. 465621281.

Česká křesťanská akademie pořádá přednášku fotografa Eugena Kukly: „Politická situace na Ukrajině“ 8.února v 19 hodin v evangelickém kostele.

Výstava fotografií Eugena Kukly (sociální témata) v kostele na Orlici od 9.února. Vernisáž v neděli 9. února v 15 hodin.

Přátelství Boha křtem přijal

- 8.12. Markéta Poláčková
Jakub Sysr
Kašpar Vychytil

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 13.12. Jiří Skalický 73 let
16.12. Ludmila Majvaldová 73 let
19.12. Václav Hejl 74 let

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 11. prosince

Zpívání na pohřbech – na pohřbech bude zpívat několik našich zpěváků. Už k nám nebudou muset jezdit zpěváci z jiných farností.
Stavění Betlémů – bude jako v minulých letech. Děkujeme všem, kteří jsou ochotni pomáhat a berou si tuto starost za svou. Strom do orlického kostela nabízí paní Mrštná – děkujeme.

Bohoslužby o Vánocích budou včas uveřejněny. Na Boží Hod na Orlici zazní Rybova Česká mše vánoční, v podání sboru Familia Cantorum.

Koncerty:

- „Zpívání u jeslí“ dětí z naší farnosti na Svatého Štěpána 26.12.
- Corále - sbor gymnasia Vamberk 27.12.
- koncert žesťového kvarteta připravujeme na květen.

Restituce – diecézní Správa lesů nám zaslala další požadavky k vydání lesa. Za farnost bude jednat diecéze.

Dva zástupci z farnosti byli na schůzce, pořádané biskupstvím o způsobu navrácení a následném hospodaření s lesními pozemky.

Zalesnění „Kopečku“ – na příští FR pozveme pana starostu a pana místostarostu Hatku. Chceme s nimi prodiskutovat obnovení aleje ke Kopečku a o zasazených stromcích okolo kaple.

FR příště - se sejde výjimečně v pátek 24.ledna v 19. hodin na faře.

Zapsala: *Jana Skalická*

Zámek Letohrad – výzva

U příležitosti 20. výročí od rekonstrukce zámku připravujeme na duben výstavu „Zámek v proměnách času“. Vystaveny budou obrazy a fotografie z různých období, ze samotné rekonstrukce i stavebně historického průzkumu.

Společně s hlavní výstavou, která bude zahájena 11.dubna, proběhne i několik doprovodných akcí, například 2. ročník plenérů, tentokrát na zámku. Bude se konat 26.dubna v rámci Dne památek dokořán.

Do celé akce je možné se zapojit, a to hned několika způsoby:

- 1) Pokud někdo vlastní zajímavý obraz či fotografii, vztahující se k letohradskému zámku, moc prosíme o zapůjčení. Kontaktujte v tomto případě městské muzeum, které výstavu připravuje.
- 2) Zúčastněte se 26.4. plenérů. V okolí zámku budou rozmístěny lavičky a všichni zájemci si mohou přijít namalovat zámek. Vytvořená díla pak budou vystavena v zasedací síni zámku. Občerstvení zajištěno.
- 3) Přineste soutěžní fotografii zámku. Spolu s obrazy z plenérů budou vystaveny i soutěžní fotografie.
- 4) V den konání plenérů bude v zasedací místnosti zámku probíhat prodejní výstava dortů. Prosíme všechny šikovné pekařky a cukrářky, aby předvedly své umění a přišly prezentovat svou práci.

5) V arkádách zámku bude probíhat výstava dětských a školních prací na motivy zámku. Děti se mohou svým obrázkem účastnit v rámci školy, ale i samostatně.

V případě, že máte zájem se zapojit nebo máte jakékoliv dotazy, obraťte se na městské muzeum.

Dagmar Bednářová

LEDEN VE STREETU

Téma: **Jak trávit volný čas v zimním období.**

- 6.-10.1. **Týden deskových her**
- 13.-14.1. **Zavřeno**
- 15.-17.1. **Tvořivé dny**
- 20.-24.1. **Sněhové radovánky**
- bude-li sníh, stavění sněhuláků.
- 27.-31.1. **Týden her a hlavolamů**

OTEVÍRACÍ DOBA:

po, út, čt: 13–19 hod.
stř: zavřeno – individuální konzultace
pá: 14-18 hod.
Program je určen pro uživatele NZDM, pro děti a mládež ve věku 10–20 let z Letohradu a okolí.
Dotazy: e-mail: podstreichou@seznam.cz,
telefonicky: 731 402 336
osobně: Taušlova 714, Letohrad.

NOVÝ OXYGENERÁTOR

31.října byl ukončen projekt obchodního družstva Konzum Ústí n.Orl. na podporu neziskových organizací z regionu. Oblastní charita Ústí n.O. získala díky projektu „Společně za úsměv“ celkem 13.059 Kč.

Prostřednictvím 30Kč kuponu přispěli zákazníci prodejen Konzumu třiceti regionálním neziskovým organizacím celkem 182.100 Kč a dalších 100.000 Kč daroval Konzum ze svých prostředků. Oblastní charita díky tomuto projektu získala celkem 13.059 Kč na pořízení nového koncentrátoru kyslíku pro potřeby domácí hospicové péče.

Služba domácí hospicové péče působí v Ústí, České Třebové, Chocni, Letohradě, Lanškrouně a okolí. Umožňuje těžce nemocným pacientům strávit poslední dny života doma, v kruhu svých blízkých. Poskytuje nemocnému odbornou zdravotní péči, sociálně-právní, psychologickou nebo duchovní podporu. V současné době zajišťuje v domácím prostředí např. infuze, cévkování, kyslíkovou terapii (právě díky oxygenerátoru), pomoc při tlumení bolesti, peritoneální dialýzu atd. Speciálně školené sestry jsou pacientovi a jeho rodině k dispozici 24 hodin denně a pracují s přesvědčením, že poslední dny každého člověka jsou vzácné a zasluhují ten nejlepší přístup.

Děkujeme všem, kdo přispěli na účel Oblastní charity Ústí n.O. Děkujeme obchodnímu družstvu Konzum za organizaci a přínos tohoto projektu. /M

Měsíční sbírky šatstva na středisku Oblastní charity v Letohradě v zimním období NEBUDOU. Začnou opět až 5. března od 13 do 16 hod. Bližší informace na www.uo.charita.cz nebo tel. 465 621 281.

Inzerát

Centrum pod střechem hledá lektora pro kroužek modelářů. Zkušenost se stavbou plastických modelů výhodou. Vhodné i pro studenty. Zájemci se mohou hlásit v Centru pod Střechem, Taušlova 714, nebo na telefonu 731 402 336.“

V roce 2013 bylo v naší farnosti pokřtěno 15 dětí a jeden dospělý, 10 párů vstoupilo do manželství a 27 lidí jsme vyprovodili do nebeského království.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu faráři za vánoční bohoslužby. Děkujeme Petru Hoffmannovi a sboru Familia Cantorum za rořáty a Rybovu vánoční mši „Hej, mistře!“

Děkujeme Monice Vychytilové a dětem za krásné pásmo vánočních písniček a koled.

Děkujeme sboru žamberského gymnázia Corale za vánoční koncert.

KOSTELNÍCI V LUKAVICI

V Lukavici máme několik kostelníků. Manželé Novotní mají na starost také pohřby. Manželé Hoffmanovi oživují navíc bohoslužby rytmickými písněmi. Manželé Hrdinovi zajišťují úklid. Markéta Sychrová a pan Macháček slouží v sobotu. Děkujeme všem, kdo nám pomáhají a uvítáme další pomocníky. Když by měl někdo zájem číst nebo ministrovat, může se přihlásit u jednoho z kostelníků. Zdivo u vchodu na věž se sesouvalo. Hlavně pan Novotný se zasloužil o spravení. Pomohl mu Tomáš Paďour a Jiří Hrdina. Všem děkujeme, že se dá zase zamykat a vchod se dá zase používat.

Velikou starost nám dělá střecha. Hřebeňáče opadávají, ty budou potřeba opravit už letos, jinak do střechy poteče. Až se na střechu podíváme blíž, je možné, že se zjistí, že krytina už také nevydrží. Není na střeše dlouho, ale je nekvalitní, opadalo již několik šablon. V době, kdy se předělávala střecha, památkáři nepovolili jiný materiál. Prosíme o zvážení, jestli se nedá využít reklamace na dodanou krytinu. Naše síly na tento problém nestačí, proto se obracíme s prosbou o pomoc na farní radu.

Přeji všem hezký nový rok, prožitý ve zdraví, štěstí a vzájemném porozumění...

Marie Hrdinová

Snažíme se uspořádat sami sebe a vztahy s druhými podle Ježíšových pravidel – to je práce pro boží království. V minulém roce jsme snad v tomto úsilí trochu povyrostli. Cokoliv kdo udělal dobrého, vědomě nebo nevědomě, ke cti a slávě Boží vykonal.

Děkujeme rodičům za jejich snahu předat dětem to, co pokládají pro život za nejdůležitější.

Pracujeme i ve farnosti. Vyučování náboženství ve farnosti navštěvuje 127 dětí.

Paní učitelka Jana Skalická navíc měla na školách 20 besed před Vánoce a Velikonoce. S rodiči jsme se na faře několikrát sešli k poradě, jak vest děti k poznávání Boha a udržení naší křesťanské kultury života. Skauti celoročně pracují, o prázdninách měli zase své dvoutýdenní tábory. Charita pilně a obdivuhodně pečuje o potřebné. Adopce na dálku a práce pro misie jsou stále živé. Se snoubenci a novomanželky jsme si po čtyři měsíce říkali, co obnáší společné soužití v rodině. Důchodci se po většinu roku scházejí a jezdí na výlety. Česká křesťanská akademie v Letohradě uspořádala řadu zajímavých přednášek. Farnost pořádala Adventní a Vánoční koncert a spolupracovala na koncertech Mezinárodního hudebního festivalu a Základní umělecké školy. Sbor Familia cantorum několikrát koncertoval v našich kostelích i u sousedů.

Slavili jsme 16 křtů, 10 svateb a 27 lidí jsme vyprovodili do věčnosti. Pozvání ke Stolu Páně poprvé přijalo 16 dětí. I letos se vydala Kunčická, Svatováclavská, Kopečková i „Paďouřova“ pouť.

Duchovní obnovy, ekumenická bohoslužba a spolupráce také snad přináší ovoce.

Oprava střeš na Kopečku opět pokročila, podařilo se nám sehnat peníze na zrestaurování dalších dvou obrazů orlické křížové cesty a poslední dveře kostela sv. Václava.

Na orlickém kostele jsme konečně osadili kříž nad sanktusovou věžičkou. Město obnovilo dřevěný kříž na náměstí.

Díky uklízečkám se v našich kostelích „dá jíst ze země“, kostelníci slouží, varhaníci hrají, sbor Familia cantorum zpívá. Na Orlici a v Lukavici se o kostelnickou službu dělí několik lidí. Velice se to osvědčilo. V Mistrovácích a na Kunčicích hraje mládež, v Lukavici hrají a zpívají děti. Farní rada pomáhá.

Za tímto neúplným výčtem je nespočetně mnoho hodin nezištné přípravy a práce. To, že o sebe stojíme, spolupracujeme, pečujeme o děti a potřebné, je cenné. Děkujeme Vám všem, kteří jste nezištně přiložili ruku k dílu nebo velkoryse přispěli peněžním darem. Děkujeme i těm, které jsem možná nezmiňl.

Za sebe i farnost:

Václav Vacek

Ve všední den je všechno snazší. Člověk se ráno probudí a nepřemýšlí o prvních ani posledních věcech, oholí se a umyje, vypije šálek kávy a jde za prací, očekávající ho s určitostí konkrétními úkoly a povinnostmi. Je-li instalátérem, jde spravovat potrubí nebo ucpaný záchod, je-li chirurgem, bude operovat, je-li kouzelníkem, bude čarovat papírové kytice z cylindru. Všechno běží víceméně samo sebou, dnes jako včera nebo zítra.

Neděle je něco úplně jiného. Je sice mnoho nebo většina těch, kteří mají také své nedělní koleje: spí o hodinu déle, potom čtou nedělní noviny, jdou do kostela nebo na procházku před obědem nebo pracovat na zahradu. To a bůhví co ještě všechno dělají, aby nemuseli nedělat nic a přemýšlet o ničem a o všem. Ačkoliv je to naprosto běžné a pochopitelné, podobají se koňům s klapkami na očích, aby se dívali jenom dopředu a nesplašili se z pohledu stranou. A přesto není nic nepochopitelnějšího nežli tyto všední i nedělní koleje, ukolébávající nás klamnou představou věčnosti a zastírající nám hroznou, ale pravdivou skutečnost pomíjivosti. Je pravděpodobně nad lidské síly uvědomovat si nesmírnou tragikomedii, kterou je život; většina snáší pocit bytí jedině s úmyslnou nevědomostí nebo s vědomou lží. Všichni, kteří nás ujišťují o důležitosti toho či onoho, buďto lžou, nebo si neuvědomují, že na valné většině lidského usilování záleží stejně nepatrně jako na seskupujícím nebo rozplývajícím se oblaku vysoko na obloze.

Když jsme začátkem února seděli v hrozně nevkusné a takřka prázdné obřadní síni plzeňského krematoria a před námi stála malinká rakev s jediným věncem, posázeným několika umělými odporně fialovými květy, když okny padaly do místnosti paprsky naoranžovělého zimního slunce a neviditelné lesní rohy hrály nejistě a falešně „Blíž k Tobě, Bože můj!“ a když jsem si uvědomil, že jsem si s otcem, jehož bezvládné tělo leželo nyní v černé truhle přede mnou, nevyměnil za celý život pořádné, pravdivé slovo od srdce k srdci, když jsem si uvědomil všední a nedělní koleje, po nichž se ubíral celý náš život, koleje, které se nikdy nesetkaly, když jsem se díval na tlustého evangelického faráře, stěží vecpaného do malé dřevěné kazatelny, vypadající jako ohrádka v kravině, a nezúčastněně poslouchal proslov, jehož monotónnost a frázovitost neměla pranic společného s vírou v Boha, připadalo mi nepochopitelným, proč mne můj otec vlastně přivedl na svět, aniž bych mu to zazlíval, protože jistě nebylo v jeho možnostech si něco podobného vůbec uvědomit. Byla to smůla, že jsme se nemohli domluvit. Odpočivej v pokoji a klidu!

Jan Hanč

foto: Pavel Gigerich

ŽIVOTNÍ VYROVNANOST MŮŽEME NAŠIM PŘEDKŮM ZÁVIDĚT

rozhovor s autorem Přemyslovské epopoje „*Mnoho lidí je frustrováno tím, že nemohou dosáhnout toho, po čem touží. Je to daň za ideál rovnosti. Ve středověku ale byly touhy lidí skromné,“* miní Vlastimil Vondruška, historik a jeden z nejprodávavějších současných českých spisovatelů.

Dá se vůbec odhadnout, nakolik bylo myšlení lidí ve středověku odlišné od našeho?

Pokud pečlivě analyzujeme dikci dochovaných pramenů a to, jak lidé ve středověku reagovali na různé situace, pak si myslím, že lze jejich myšlení s vysokou mírou pravděpodobnosti pochopit. Důležité ovšem je, že jejich uvažování nesmíme hodnotit našimi zkušenostmi. Podstatnou roli hrála ve středověku víra a v jejím důsledku byly postoje společnosti mnohem odevzdanější, než jak bychom reagovali my. Určitý fatalismus byl ovšem v dobových podmínkách nezbytný a paradoxně přinášel lidem pocit optimismu. Víra ve spasení a v to, že Bůh potrestá zlo, jim dávala pocit jistoty.

A byli ve své odevzdanosti osudu šťastnější?

Pocit životní vyrovnanosti bychom mohli možná našim předkům závidět. Dnes se mnoho lidí frustruje tím, že nemůže dosáhnout toho, po čem touží. Je to daň za ideál lidské rovnosti. Ale protože tohoto ideálu nelze ve společnosti dosáhnout přirozenými mechanismy, vstupují do našeho života různé omezující a ochranné zákony a předpisy. Je ovšem klam myslet si, že štěstí lze zajistit vyhláškou.

Touhy lidí ve středověku byly skromné. Žili tak, aby uživilí sebe a svou rodinu, aby měli děti, udrželi majetek a ten aby předali svým potomkům. A když to bylo možné, aby se dobře najedli a pobavili se. Víc nechtěli. Toho, po čem toužili, dosáhnout mohli. Dnes sníme s hlavou v oblacích, máme vysoké a často nespílitelné cíle. A pak jsme nešťastní. Měli bychom se občas u našich předků inspirovat a umět se těšit z prostých radostí. A pokud dosáhneme něčeho navíc, je to jen příjemná nadstavba, ale nikoli hlavní smysl života.

Díky víře, že za každý skutek přijde spravedlivá odplata, až na nepatrné výjimky, nikdo nepochyboval. Přesto lidé „hřešili“...

Je chybou dívat se na víru očima pozdější barokní církve. Teprve po tridentském koncilu se od poloviny 16. století prosadila idea, že lidé nesmějí hřešit, a pokud to udělají, budou zatraceni. Ve středověku však věřící vycházeli z Kristova odkazu, který hříšníky neztrácuje, jen se je snaží přivést ke spasení. Jistý středověký traktát dokonce říká, že je dobře, když v křesťanském světě existuje hřích. Pokud by totiž nikdo nehřešil, budou na zemi žít jen andělé a pak by církev ztratila svůj význam. A tak lidé občas hřešili, pak vykonalí pokání tím se očistili. Ve skutečnosti byla

tato doba nesmírně tolerantní. Ideu očištění od hříchu dnes neznáme, a proto ji nahrazujeme pokrytectvím.

Když ale někdo odřezával bližním na tržišti od opasku měšce, nemohl si přece namlouvat, že o nic nejde.

Tady nešlo o hřích, ale o zločin. Pokud jsem hovořil o hříchu, mínil jsem tím různé prohřešky osobní morálky. Ovšem zabití, krádež, žhářství, znásilnění, to nebyl jen smrtelný hřích, ale bylo to porušení světských zákonů. Ale ani pak nemuseli provinilci skončit na šibenici. I zločinci bylo možné odpuště, pokud soudce seznal, že existuje cesta k jeho nápravě. Ovšem k nápravě skutečné, nikoli formální, jak se to praktikuje dnes. Poprava měla z dobového pohledu profylaktickou funkci. O hrdlo byli připraveni jen ti, u nichž bylo nebezpečí, že budou znovu škodit křesťanům, znovu budou vraždit a loupit. Ve středověku totiž zákony chránily jen ty poctivé, nikoli zločince. Troufnu si tvrdit, že ve středověkém městě bylo bezpečněji než na dnešních nočních ulicích.

Přesto se v mnoha kronikách o bezpráví a násilí hovoří.

V dobách válek a bezvládní samozřejmě úcta k právu a zákonům mizela. Ale to je přece dneska stejné. Copak se v nedávných bojích na Balkáně zákony dodržovaly? Právo a morálka mohou fungovat jen ve stabilní společnosti. Excesy středověk znal, znal také dlouhá desetiletí klidu a přísného dodržování práva. Nezapomeňme, že středověk je ve skutečnosti období více než sedmi set let!

Kromě historie jste studoval i etnografii a folkloristiku. Jaký má podle vás tenhle obor smysl? K čemu uchovávat popis dávno zaniklého způsobu života?

Přiznám se, že nerad dělím studium dějin na etnografii a historii. Etnografie tvrdí, že studuje dějiny života lidu. Tím se míní určitá skupina společnosti, kterou se však nepodařilo nikdy přesněji definovat. V době národního obrození se tím mínilo studium jevů, které českou společnost odlišovaly od německé, za socialismu zase studium kultury vykořisťované pracující třídy. Tenhle pohled je slovancké specifikum, ve většině západoevropských zemí etnografie neexistuje. Znají jen studium folkloru (tedy neprofesionální hudební, taneční a slovesné kultury) a pak historické studium dějin všedního života, kam ovšem patří nejen život vesničana, ale také měšťana a rytíře.

Je hluboký omyl tvrdit, že historické vědy studují něco, co dávno zaniklo. Evropská civilizace se sice proměňuje, ale stále stojí na tradicích křesťanské kultury středověku. Z ní se odvíjejí mnohé naše postoje, aniž si to třeba uvědomujeme. My nastavíme na zeleném drnu, ale pouze budujeme další a další patra. Abychom pochopili sami sebe, musíme znát život našich předků.

Může nás znalost historie uchránit před tím, abychom opakovali stejné chyby?

Teoreticky by mohla, ale v praxi to zřejmě nejde. Důvod je ten, že vývoj společnosti nedokážeme ovlivnit vlastními představami,

zkušeností a vůlí. Existují obecné zákonitosti společenského a ekonomického vývoje, které fungují nezávisle na nás. V dílčích věcech však může historická zkušenost sehrát velice důležitou roli. Za předpokladu, že společnost má úctu k vlastní historii, je ochotna naslouchat zkušenostem předků a vládnoucí elity jsou vzdělané. To bohužel dnes postrádám. Je fakt, že všechno tu už jednou bylo. Nejstarší doklad o korupci je z třetí dynastie staroegyptské říše. První zákon proti domácímu násilí vyšel v Dekretech knížete Břetislava v roce 1039. První babybox zřídil papež Inocenc III. na konci 12. století. A tak bych mohl pokračovat dál.

Když husité ovládli Prahu, uzavřeli vysoké učení pražské, protože veškerá pravda je přece v evangeliích. Patnáct let byla univerzita uzavřena. Když se však připravovalo jednání v Basileji o čtyřech artikulech pražských, měli proti husitským velitelům stát přední učenci křesťanského světa ověnění akademickými tituly. Husité proto narychlo otevřeli vysoké učení pražské, jejich špičky ho za šest týdnů vystudovaly a obdržely akademické tituly. To se týkalo i Jana Želivského a dalších. Inu, ani kauza plzeňských práv není nic nového pod sluncem!

Vaši čtenáři vás chválí za to, že je seznamujete s historií zábavnější a přístupnější formou, než jakou to dovede škola. Proč jsou u nás hodiny dějepisu nuda?

Nejsou všude, záleží na učiteli. Já měl na střední škole štěstí na vynikajícího profesora dějepisu. Obecně by se dalo samozřejmě hodně změnit, především tím, že by dějepis ve škole nebyl statický výčet jmen panovníků a dat. Měl by se více podobat esejím, dětem bychom měli vyprávět příběhy, které jim minulost přiblíží určitě srozumitelněji. Současně by se však měli učitelé snažit z každého tématu vytěžit nějaké morální či společenské poučení, hledat paralely se současností. Do výuky historie by se měl vnést akcent, že jde o něco, co je stále živé. V Anglii mají téměř všechna muzea programy pro školy. Ukazují, jak se mlelo obilí, pekl chléb, děti si pod vedením metodiků šijí středověké oděvy, zápasí s cvičnými meči... Je ovšem pravda, že pak nezbývá tolik času, aby si děti do hlavy cpały data. Rozdíl v metodice výuky spočívá v tom, že ve střední Evropě je stále živý německý pozitivistický přístup k historii, který akcentuje přesnost dat a událostí. Ve Francii a Anglii má naproti tomu tradici přístup hermeneutický, který vychází z metody založené na snaze vcítit se do myšlení a jednání předků. *E. Jedelská, Psychologie dnes, 11/13*

Když není kultura vztahů mezi lidmi, k názoru druhého, když nemají touhu o sobě vědět víc, než vědí, bičem je k tomu nedostaneme.

Vím, že jsou lidé manipulovatelní, ukázalo se to opět při volbě prezidenta a viděl jsem to vícekrát v jiných situacích. Ale pokud se nebudete obklopovat lidmi, co chtějí totéž, co vy, budete sám voják v poli! *Jiří Stránský*

LÁSKA JE DŘINA

Různé fáze vztahu před nás staví nové úkoly

Láska se připodobňuje k ohni. U ohně je dobré nešetřit na papíru a dřevě a zároveň není dobré do něj moc šťourat a pořád nějak přeskupovat větve.

Prostě oheň si rád žije vlastním životem. Proto i lásku a zamilování je třeba ponechat jejich přirozeným sklonům a modifikovat je, jen tam, kde hrozí nějaké nebezpečí z prodlení či zanedbání.

Seznamování je trochu živelný a trochu řízený proces. Nicméně sebezáchovné pudby by měly mít navrch i v případě lásky, tedy náš rozum by měl mít rámcový přehled o tom, jak hárá naše srdce, zpovzdálí tu jízdu na citovém toboganu pozorovat a v případě nebezpečí zatahnout za záchrannou brzdu. Abychom měli představu, co by měl náš rozum opatrně monitorovat, připomeneme si vývojové úkoly jednotlivých fází seznamování a budování vážného vztahu.

Seznámení

Jsou páry, které spolu napřed pracovaly tři roky ve firmě nebo se znají od základky, ale nic mezi sebou neměly, pak jsou páry, které se znají pár dnů, a do toho vstupuje zamilovanost. Druhé jsou větší jízda, první jsou bezpečnější, v praxi si nemůžeme moc vybírat.

Každopádně ti, kteří se moc neznají, by měli urychleně doplňovat informace o druhém, dříve než skočí do postele. Mezi hlavní zásady tohoto seznamování patří:

- Znat alespoň ty nahlas hlášené postoje druhé strany k nevěře, rozvodu, rodině, dětem, adopcím, neplodnosti apod. Například „určitě bych jednou děti chtěl“, „nechci být nevěrný, i když stát se může cokoli, tak lidi by si měli být schopni odpustit“.

- Poznat komunikační nešvary. Už v prvních týdnech vztahu můžeme pozorovat, jestli druhý má sklony ke lhaní, ironii, vyčítání, jízlivosti či nelaskavému komentování druhých. - V tomto období je třeba se zaměřit především na to, jak se náš vyhlídnutý partner chová k cizím lidem, zejména k těm zcela bezvýznamným. Drží-li se pravidla „z cizího krev neteče“ a důsledně si hlídá zásadu „to je tvůj problém, to neřeším“, pak raději zpozorněte.

Zamilovanost

Po seznamování se obvykle rozjíždí zamilovanost, což je druh přirozené hypománie, kdy nejen máme růžové brýle na očích, ale navíc

partner se chová nadprůměrně příjemně a angažovaně. Toto období je dobré si užít, jen je třeba nechat rozumu ruku na záchranné brzdě. V praxi to znamená zamilovanost mírně brzdit.

V době zamilovanosti je třeba se vystříhat, zplození dětí, pořizování společného majetku či zvířeny a sestěhování do jedné domácnosti. Ano, je možné u partnera občas vysypávat bařůžky a tašku s prádlem, ale nestěhovat velké věci, nekoučovat nájem vlastního bytu apod.

První rok vztahu

U řady lidí přetrvává euforie po zamilovanosti. Zejména u starých mláďenců a mužů ve středním věku se však dostaví první pochyby a rozlady a s nimi i otázka: „Je to ta pravá?“ Pokud rozum říká ano a city hárají, je třeba nastartovat vztahovou kázeň. To znamená pufrovat. Nahlas říkáme stále: „Jsem šťastný, že jsem s tebou“, a všechny přelétavé pochyby si necháme pro sebe. Navenek udržujeme

jdou krizí. Podobná dohoda by jim pomohla toto období překonat a tak nějak nastavit hlavu na reálná očekávání.

Toto období slouží právě k tomu, abychom poznali, jak partner funguje mimo zamilovanost a jaké má vlastnosti, které neukazuje cizím lidem. Tedy zajímá nás, jak funguje ve střední zátěži, jakou má frustrační toleranci, jak se chová, když není v pohodě. Netestujeme extrémní situace, ale zvýšenou zátěž běžného života. Je totiž jisté, že v extrémních situacích selže každý – nemá cenu testovat partnera, jestli vydrží přejezd parním válcem. Zajímá nás střední zátěžová situace, jaká například bude po narození prvního dítěte – zmatky, finanční tíseň, nevyspání, změny životních zvyklostí, nedostatek sexu atd. Tak můžeme poznat způsoby řešení konfliktů, hádek či naopak chronického mlčení a dusna, styly usmiřování. Pomocí nám může jeho vztahová minulost (jak dopadly jeho předchozí vztahy) a rodinné zázemí (rodinná tradice, rozvedení rodiče, táta děvkař apod.)

započatý kurz, i když hlavou se honí kdeco. Často jsme ale na druhé straně, kdy je to naopak náš partner, který v této fázi autenticky a neomaleně plácá, co momentálně cítí a tím nás krutě zraňuje. Tak dřív, než nad ním definitivně zlomíme hůl, je třeba se mu pokusit vysvětlit, že tyto skotské střiky – pochyby versus návaly lásky jsou v tomto období normální. Je možné se pokusit o dohodu: Já chápu, zamilovanost skončila, v tobě se to teď mele. Zkusme spolu být jako partneři jeden rok. Po tu dobu nebudeme vypouštět z pusy, co právě cítíme, ale budeme sekat vztahovou latinu. Pak si sedneme a zbilancujeme, jestli se k sobě opravdu hodíme anebo končíme. Je třeba počítat s tím, že i jinak rozumní lidé dnes hrají na subjektivní jistotu a čekají, že v ideálním vztahu nepocítí pochyby, nepro-

Důvody pro okamžité ukončení vztahu v tomto období jsou:

- Nevěra
- Patologická žárlivost (a jiné závažné poruchy mimo normalitu)
- Nesnesitelné pedantství či naopak nesnesitelná nespolehlivost
- Drogové závislosti
- Neschopnost vydělat peníze
- Schopnost dělat dluhy

Pokud se rozhodneme v tomto období tolerovat nevěru, jinými slovy necháme se ukecat, pak je třeba si připustit, že nevěra partnera bude naším společníkem celý život. Jestliže je švorcový a zadlužený až po uši, tak nebude schopen vydělat či udržet korunu celý život. Chci do toho i přesto jít?

Druhý rok vztahu ve zralém věku

Druhý rok vztahu je ve znamení rozhodování a dělání kompromisů. Je lepší počítat s tím, že nic moc nového se už zpravidla nedozvíme. Spíš si musíme položit otázku: „Je tam toto. Jsem připraven a odhodlán snášet to celý život, celý vztah?“

V druhém roce by mělo padnout rozhodnutí o svatbě (její pravděpodobnost se každé dva roky snižuje na polovinu). Domluvit by se měly i ekonomické otázky, předmanželská smlouva a společné jmění manželů. Zamilované řeči jsou jedna věc, rozvodové řeči druhá. Zamilovaný muž slibuje hory doly, ale po rozchodu i velkorysí muži považují za spravedlivé dělení podle toho, kolik kdo vydělal – tedy žádné fity fity. Pokud partner nechce (na rozdíl od vás) jít cestou rodiny, pak je naprosto hloupot si s ním pořizovat společný majetek, natož financovat rekonstrukci jeho bytu. Poločas rozpadu nereprodukčních vztahů se společným bydlením je čtyři roky! Přece si tam nepořídíme hypotéku na 20 let? Pokud není rodina, vztah se často do deseti let samovolně rozpadne, a to bez ohledu na to, jak rozumné důvody můžeme mít pro odkládání potomků.

Svatba a rodina

Získat titul Ph.D. je proti příchodu dítěte procházka růžovou zahradou. Na to je třeba se připravit fyzicky i psychicky, což v praxi znamená programové prohlášení: „Ano, jdem do toho, i když víme, že to bude fuška.“ Tomuto programovému prohlášení se říká svatba a stmelenímu týmu, který z něj vzejde, se říká manželství.

Někdy tento konsensus vzniká spontánně, ale když se udělá před celým společenstvím a rodinou, tak mívá větší pevnost. Není to moc – statisticky se prodlouží trvanlivost vztahu v průměru asi o dva roky, ale představme si, že by se jednalo o rakovinu. Někdo nám nabídně, že stačí dojít na výbor a před starostou obce prohlásit: „Ano, já chci žít“, a dostaneme dva roky života k dobru. Našli bychom někoho, kdo by to odmítl? Proč to odmítáme u svatby?

Rozhodně je lepší sekvence svatba – rodina než opačná strategie: „Vezmeme se, až budeme čekat dítě.“ Ta vede ke kumulaci mnoha stresorů do jednoho roku. To lehce přesáhne frustrační toleranci partnerů a pak vidíme mnoho zbytečných rozpadů vztahů s ročním dítětem a následně války o ně.

Když si lidé pořídí auto, tak nějak tuší, že to bude vyžadovat servis, ale od manželství čekají, že pojedou podle pravidla – jsme spolu, protože je nám spolu dobře. Vztah je jako pavučina – visí na mnoha vláscích, ne na jedné lásce. Nezachrání ho ani samotné city, ani samotné děti, ani samotné hluboké přesvědčení o nerozlučitelnosti manželství ani jen společný majetek ani jen fakt, že se k sobě naprosto ideálně hodíte. Teprve když toto vše dáme dohromady a věnujeme vztahu náležitý průběžný servis, tak mají vztahy naději na to, že víceméně elegantně vydrží až do smrti.

Jeronym Klimeš, Psychologie dnes, 11/2013

KDYŽ JEDEN PODPIS ŘEKNE JASNĚ „NE“

totalitnímu režimu a jeho nátlaku

Vždycky si věci pečlivě rozmýšlel. Jeho hrdivství nebylo okaté a teatrální, spíše klidné a vytrvalé. Pevnost a důslednost, které si vycvičil při nekonečných výsledích Státní bezpečnosti, se mu paradoxně po revoluci hodily při práci s odsouzenými za nejtěžší trestné činy. Dodnes působí více jako zeměný řemeslník než duchovní. Rozhodně nejde říci, že by byl odtržený od reality – světlé i temné zákruty lidské povahy poznal až na dřevě. Josef Kordík, signatář Charty 77, kněz a bývalý vězeňský kaplan.

Už když studoval na kněžském semináři v Litoměřicích, řešil, do jaké míry „kolaborovat“ účasti na povinných oslavách komunistických výročí. „Nemohl jsem poslouchat ty bláboly a nesmysly, ale nechtěl jsem konfliktní a manifestační řešení. V pátém ročníku, když se mělo slavit výročí říjnové revoluce a všichni jsme měli jít na aktiv, jsem se schoval na záchod, když spolužáci odcházeli. Potom jsem vylezl, koukám z okna – a vidím, že nejsem sám! Ten druhý byl ale statečnější a klidně demonstrativně chodil v době aktivu po náměstí před fakultou. Když jsem viděl, že se kolegové vrací, vřítlnul jsem zase na záchod a pak vyšel.“ Vyhroceně nevnímá ani vztah ke komunistům. „Jednou jsme se bavili se spolužáky a já řekl, že jsem sice bytostně proti komunismu, ale kdyby se nějakým omylem stalo, že by komunistka byla dobrá člověk, tak s ní mohu spolupracovat. Spolužákům se to nezdálo... Ale mně se to opravdu splnilo, když jsem později spolupracoval s mnoha bývalými komunisty, vyhozenými po roce 68 ze strany.“

Po vysvěcení na kněze byl jako problémový adept, který odmítl vstoupit do organizace s komunisty kolaborujících kněží Pacem in terris, odvelen do Sudet. „To byl a je kraj na likvidaci kněžského povolání jako stvoření – ty rozbité fary, zničené kostely, pár osmdesátiletých babiček.“ Dva roky byl kaplanem v Bělině, poté farářem v dřívě německé obci Liebshausen, Libčevsi. V tomto „milém domě“ kromě bohoslužeb věnoval veškerou svoji mladou energii opravě místního kostela, budov farního areálu a tří kostelů v okolí. Pravidelně musel odesílat hlášení okresnímu církevnímu tajemníkovi, prodloužené ruce StB, kolik má lidí na mši, kolik má ministrantů, odkud jsou... „Jednou přišli ministranti dva, příště jeden, tak jsem napsal do kolony 1,4 nebo 1,7... Jak jsem mohl, tak jsem si z toho dělal srandu.“ Zažil mnoho ze známých estébáckých praktik na likvidaci nepohodlných osob: byla na něho narafičena pistole („jednu část jsem zazdil do venkovního záchoda, druhou jsem hodil do lesa“), byl sledován, předvoláván k výslechům. To už byl v kontaktu s lidmi z podzemních církví, jak s katolíky, tak s evangelíky, a čekatelem jezuitského řádu. „Hledali klínek, kterým by se do mne mohli dostat, takže na všechno jsem říkal ‚ne,

- Josef Kordík (nar. 1948 v Jilemnici)
- římskokatolický farář
- Vystudoval Střední průmyslovou školu textilní a kněžský seminář v Litoměřicích. V roce 1975 byl vysvěcen na kněze.
- Po podpisu Charty 77 na jaře 1978 byl zbaven státního souhlasu a pracoval jako zámečnický a truhlář.
- Po listopadu 89 se stal farářem v Železnici, od ledna 1990 do letošního roku pracoval jako vězeňský kaplan v nedaleké Věznici Valdice.
- O své anabázi s komunistickou Státní bezpečností napsal „Knihu, která by nemusela být“, která je dostupná na internetových stránkách <http://www.cibulka.com/poci/1.htm>.

neznám, nevím“. Bylo mi jasné, že nemají na pravdu nárok, ať si říkají, co chtějí.“

Jak se stalo, že farář ze zapadlé vsi podepíše požadavky na demokratizaci společnosti připravené pražskými intelektuály? „Text Charty jsem si odposlechl hned na začátku z rádia. Na to jsem měl perfektní vojenský výcvik: už na průmyslovce jsme měli výuku angličtiny a posílali nás k hranicím na odposlech střelnic americké armády – ladit rádio, nahrát na magnetofon, přepsat. Na vojně jsem se v tom ještě zdokonalil. Takže od začátku mi to nedělalo problém – naladit cizí stanice šlo v Libčevsi líp než v Praze. Všechno jsem nahrával, pak na stroji přes kopírky přepisoval a kopie vozil do Prahy známým k distribuci.“ Podpis Charty si – jako všechno ve svém životě – promýšlel. Když se rozhodl sám za sebe, že plně s textem souzní, potřeboval jako jezuita souhlas svého patrona a především nadřízeného provinciála. „Mým patronem byl Karel Dománek, řeholní bratr a později kněz záhy bez souhlasu, který za komunismu zažil nucenou práci i vězení. Od roku 1977 dělal sekretáře konsistoře kardinála Františka Tomáška a hodně se zasloužil o vydávání a šíření církevního samizdatu. Byl to zkušený a moudrý starý muž. Když viděl, jak se provinciál kroutí – byl také v 50. letech vězněn a už se mu do vězení nechtělo – hustil do něho, že Charta je správná věc a že je potřeba se k ní přidat. Provinciál nakonec rozzlobeně a rezignovaně řekl: ‚Tak ať si každý dělá, co chce!‘ A tak jsem dostal souhlas. U Dománka v kanceláři jsem později na list papíru napsal datum, slova ‚Připojuji se k prohlášení Charty 77‘, podpis. On papír vzal a odnesl. Bylo to na jaře 1978.“ Tento rok byl dobou velkých represí proti signatářům Charty, mnoho z nich bylo ve vězení, a tak svůj podpis pod text připojilo nemnoho lidí. Po zveřejnění podpisu v říjnu toho roku na sebe represe nenechala dlouho čekat: z kraje přišel dopis o odebrání souhlasu k vykonávání kněžského povolání. Ale Kordík se nedal. „To odvolání nemělo právní náležitosti. Byl jsem ustanovený církevní strukturou, a tak pouze církevní struktura mne může zase

ROZHOVOR S MAGDOU VÁŠÁRYOVOU

pokračování ze str. 5

Víte, čemu nerozumím já? Nevím, jestli je to na Slovensku také tak, ale tady panuje jakýsi přezíravý vztah k politice. Ale to je i na Slovensku.

Nevím, jestli za to mohou politici třeba částečně svoji arogancí a nějakými hloupými skutky v minulosti, kdy nepracovali jako správce států, ale spíš jako vládcí. Máte pro to vysvětlení?

My jsme neměli vlastní stát. Byli jsme součástí, jednou z nedůležitějších součástí Uherského království. Ta panská města a hutnická města ..., šestnácté, sedmnácté, osmnácté století, když byli Turci dole v Maďarsku, celé Uherské království bylo v podstatě Slovensko. Jenže my jsme se této historie vzdali, jakoby nebyla naše a nechali jsme ji Maďarům. Tomu nerozumím, a zatím to stále tak trvá. V uherském sněmu v devatenáctém století uherští poslanci na poslance ze Slovenska pokřikovali - když se začali lidé dělit podle toho, jakým jazykem hovoří: „Vy se o politiku nestarejte, to je jen pro panské národy. My Maďaři jsme panský národ a vy jste jen takový plebejský národ.“ A my jsme to přijali(!), dokonce dnes i mladá generace říká: „Politika, to je panské hunsustvo“. Tomu já nerozumím.

Já se to snažím pochopit u nás.

Máte-li svůj vlastní stát, musíte dělat politiku, jinak to nejde. Musíme nějakým způsobem spravovat veřejný prostor a ten se spravuje buď nedemokraticky nebo demokraticky, ale pořád jen politikou. To se jinak nedá.

Já se ještě vrátím k tomu termínu správa státu. Protože když se říká vláda, toto je naše vláda, títo lidé vládnou a tak dále, tak člověk začne mít alespoň tady v Česku takový uctivý předklon. Kdyby to byl správce státu, možná by ten uctivý předklon trochu zmizel.

Ale správce ... Možná máte pravdu, ale správce, to je třeba správce budovy, to znamená, že se stará, jestli tam neteče. Ale politici dělají ještě něco jiného. Mají strategicky rozhodovat a to správci nedělají.

Umí dělat slovenští politici strategické rozhodnutí na dalších 50, 60 let?

Samozřejmě, vždyť si uvědomte, že celou dobu mečiarismu jsme vybudovali - a já jsem hrdá, že jsem byla součástí té skupiny lidí - my jsme vybudovali konsensus mezi bývalými komunisty, mezi takovými těmi nemocnými individualisty, kteří tvořili většinu VPN tehdy, a mezi skutečnými demokraty a mezi těmi křesťanskými, takovými, kteří by rádi navázali na slovenský stát a tak dále, my jsme vybudovali konsensus, kam má Slovensko patřit. To je to, na čem se nyní nedohodla Ukrajina. My jsme toho dosáhli. Toto bylo neuvěřitelné strategické rozhodnutí a vy jste nám pomohli. A my Slováci vám to nikdy nezapomeneme. Vy jste nám předkládali všechny vaše vyjednávací pozice s Evropskou unií a některé jsme ani nepředkládali, abychom

odvolat. Ne nějaký úředník z krajského národního výboru. Tak jsem se normálně odvolal, poučil jsem je, že po právní stránce to má vypadat jinak, a pokračoval jsem dál v práci faráře.“ Následovaly soudy, výslechy, odvolání, poukazování na nedodržení zákonů. „Zlobil jsem,“ shrnuje lakonicky. Definitivně tak o státní souhlas přišel až v březnu 1981. Následovalo martyrium známé všem signatářům - hledání práce. Po roce v zámečnické dílně odvážného výtvarníka Ladislava Jiráňka a brigádách organizovaných tak, aby nebyl obviněn z příživnictví (známý tah vůči chartistům připraveným o práci), zakotvil díky pomoci známých v podniku Bytová tvorba v Praze. Stále byl sledován, na pracovišti měl „osobního agenta“. „Potřebovali zjistit, jaké mám kontakty, co dělám, jestli bych se na něco nenechal zmáčknot.“ V té době udržoval kontakty hlavně s mimopražskými chartisty - Wonkovými a Hanou Jüptnerovou ve Vrchlabí, Hromádkovými v Kunčicích, Obručovými v Turnově, Rybovými na Pecce. Jejich osudy byly mnohem těžší: často jediní ve vsi či ve městě, bez solidární podpory, perzekuce na ně dopadla se vším všudy. Mnozí z nich emigrovali.

Při zaměstnání se Josef Kordík vyučil uměleckým truhlářem. V roce 1989 dokonce z podniku odešel a chtěl soukromničit - už to však nestihl. „Koncem listopadu jsem jel do katedrály v Hradci Králové na slavnost ke svatořečení Anežky. A vidím, jak si kolegové špitají, že mají prohlášení kardinála Františka Tomáška ‚Všemu lidu Československa‘, a že by ho měl NĚKDO přečíst... NIKDO se k tomu neměl. Staří borci se kroutili, o mladých ani nemluví. Tak jsem řekl: ‚Tak já to teda přečtu.‘ Na konci mše jsem vystoupal na kazatelnu a text přečetl. Kapitální vikář, agent StB, se vyděsil a volal: ‚Kdo to tam je? Řekněte mu, ať toho nechá!‘ Když jsem skončil, vzal mikrofon a povídá: ‚Tento člověk, který není ani kněz, zneužil toto shromáždění!‘ Ale

jeden z těch mladších, dnes milý kolega farář Václav Vacek, povídá: ‚Pane vikáři, vždyť je to pravda!‘“ V prosinci po zrušení komunistického zákona o potřebě státního souhlasu k vykonávání kněžské služby se přihlásil do královéhradecké diecéze a 17. prosince poprvé sloužil bohoslužby v Železnici. V lednu následujícího roku překonal strach („bál jsem se dozorců, ne vězňů“) a na naléhání kolegy Vacka začal chodit do valdické věznice. Tam pracoval celých třídvalet.

Jako by ho dosavadní život na tuto práci ve druhé nejtěžší věznici v zemi, zatížené dědictvím komunistické perzekuce, připravoval. Na jednu stranu cvičil jeho neoblomnost, jasně rozlišení dobra a zla, sveřepost bez kompromisů, na druhou stranu mu přinášel poznání, že mravně selhat může každý, i ten, od koho bychom to nečekali, a pokud svého činu lituje, není důvod mu nepodat pomocnou ruku. „Komunistický stát zkorumpoval mnoho církevních představitelů, vedoucí byli bez výjimky agenti StB. Když jsem si prohlížel Cibulkovy seznamy, tak jsem si říkal: ‚Kam jsem šlápnul, tam jsem šlápnul na agenta.‘ Známy mi říkal ‚lustrátor‘, měl jsem zmáknuté, který kolega je nebo není agent. Z těch nejbližších to byli dva. Jeden se mi po roce 89 přiznal z očí do očí, řekl mi, jak ho zverbovali a jak to dopadlo. Tak spolu kamarádíme dál. Druhý dodnes tvrdí, že je neviný. Ve vyhrocené chvíli na mne křičel: ‚Ty mi nevěříš! Tebe nedrželi nad propastí!‘ V duchu jsem si říkal: ‚Tak to řekni! Drželi mne nad propastí a já jsem dostal strach! Vždyť je to logický!‘ A tak čekám, jestli to někdy dořečne. Co si ale do té doby máme povídat?“ Stejně přistupoval k vězňům. „Ve chvíli, kdy odsouzený zpytuje svědomí, lituje a chce se změnit, hledá Boha a potom jdeme po stejné cestě. Já nejsem víc než on.“ Bez fanfár a světél ramp. Jednoduše lidská odvaha a zralá moudrost.

vydáno 21. 10. 2013

vás dohnali, abychom spolu s vámi vstoupili do Evropské unie. A my jsme věděli, že bez vstupu do NATO ...

Každý, kdo trochu začne přemýšlet o tajných službách, a kdo ovládal naše tajné služby před tím, tak mu je jasné, že musíte nejprve vstoupit do NATO, abyste mohli jít do evropské rodiny. A nikdy vám nezapomeneme vaši pomoc. Ani vám, ani Polákům ani Maďarům. Vy jste nás táhli v devadesátých letech. Ale nechápu, jak nyní vychováte mladou generaci. Když před vašimi studenty řeknu „Evropská unie“, tak oni se smějou.

Oni opravdu zapomněli, že tento projekt vznikl jako mírový projekt. Myslí si, že už tu nikdy konflikty nebudou. Zapomněli, co se dělo před 13 lety na Balkáně. To je krátkozraké myšlení. My Slovinci to posloucháme a nestačíme se divit.

Vy politikou žijete.

Vždycky jsem žila politikou.

Ale když s ní člověk žije takhle vášnivě, jako

jste mi to tady teď předvedla vy, tak někdy musí přijít rozčarování, někdy musí přijít obrovské rozčilení a ... Ne?

Ale rozčarování je nedostatek dobré výchovy.

To znamená, i když přijde, tak já to neukážu?

Ale ne. Přeci když někdo řeknete: „Vy jste mě rozčaroval“, to znamená, že má úplně nereálné očekávání. Nedokáže rozpoznat možnosti situace, má svoje hloupé a nereálné sny vůči druhým lidem. Ano, já jsem velmi často ze sebe rozčarovaná. Například včera jsem chtěla ještě něco udělat a neudělala jsem. Celou cestu do Prahy jsem si nadávala. Jsem rozčarovaná ze sebe. Ale z druhých lidí? Z druhých lidí? To je nedostatek výchovy. Proč projektovat svoje nesplnitelné sny do druhých lidí? Lidé za mnou chodí: „Já jsem si to představoval v tom osmdesátém devátém jinak ...“ Ale to není můj problém. To je potíž těch lidí, měli absolutně nereálná očekávání. A říkám si, když mají takováto nereálná očekávání vůči druhým lidem, tak je mají i vůči sobě. To musí být strašně nešťastní lidé, špatně vychovaní.

Já jsem se možná spíš špatně vyjádřila, protože jsem měla na mysli pořád tu součinnost v politice, že člověk někdy má nějakou představu toho, co by rád prosadil, a pak vidí, že to nejde, protože jde proti hlavnímu proudu. Jak toto prožívá sám o sobě?

No, i v rodině máme svoje cíle ale zjistíte, že váš muž, vaše děti, vaše babička, dědeček, strýček, tetička, mají jiné představy než vy. A nemůžete prosadit ty své cíle. Co uděláte? Rozdělíte si tu úlohu na krátké kroky. A něco z toho prosadíte. Nikdy neprosadíte

100% některých věcí. A někdy musíte chvíli počkat. Samozřejmě máte cíl, aby váš muž nenechával ponožky tam, kde je sundá. To je jedna z největších věcí v manželství a možná za takových 20 let se vám podaří ho naučit, že tady je koš na prádlo a tam je třeba ty ponožky hodit. Ale až budete ponožky nechávat tam, kde je druhý pohodil, tak jste to dokázala překousnout. Nemusí se všechny vaše sny splnit. Rodina je společnost v malém, rodiny tvoří velkou společnost. Ale metody a způsoby soužití jsou stejné.

Nikdy jste neměla romantické představy?

Ne, proboha ne, romantické představy ne.

Nikdy jsem nebyla romantikem.

Ani jako osmnácti, dvacetiletá holka?

Vždyť já jsem matematik.

Já vím, že jste sociolog, ale ...

Matematik a sociolog. Romantismus se mi přičí a myslím si, že to je jedním z prokletí střední

Evropy, že jsme se ho nezbavili. Svět je už dávno za postmodernismem a my jsme ještě stále v romantismu. No tak už bychom s tím mohli přestat.

Když jsem se tak dívala, co všechno jste v životě dělala, jak jste to dělala, tak jsem si říkala, jaká bude asi další kapitola ve vašem životě. A vlastně bych chtěla vědět, jestli jste takhle někdy vůbec uvažovala.

Samozřejmě vždy.

Jako matematik.

Mou zásadou je mít vždy troje dveře otevřené. To znamená, že když prohrají ve volbách, tak budu pracovat v této mimovládní organizaci. A když se mi tato mimovládní organizace nepodaří, tak mám ještě vnučátko a to je mou další úlohou a tak dále, a tak dále. Vždy mám otevřené troje dveře, protože nechci, abych byla zklamaná z toho, jak o mně rozhodnou druzí lidé. A politické volby jsou poměrně iracionální volbou druhých lidí. Tisíců druhých lidí, o kterých já nic nevím. To, jestli se vám podaří sehnat granty, mimovládní organizaci a tak dále, to také záleží na druhých lidech. Ale musíte mít něco, kde to závisí jen na vás. A to je vaše rodina, vaše zázemí, například že napíšete knihu nebo uděláte něco, kam nemůžou ti druzí lidé, kde na vás nemůžou. Toto je moje životní filozofie. Ale když příliš vsadíme na úspěch tam, kde o vás rozhodují druzí, budete stále zklamaní.

Jaké dveře má Magda Vášáryová otevřené teď?

No, stále jsem poslankyní, a jsem ve věku, kdy začínám zvažovat, jestli skončím, neskončím, budu ještě kandidovat, nebudu už kandidovat. To je zatím otevřené.

Musím se přiznat, že v politice se mi velmi

málo věcí podařilo prosadit. Myslela jsem si, že by se mi mohlo podařit víc ..., ale nejsem z toho zklamaná. Když jsem se nestala ministryní kultury, na což jsem byla připravena, byla jsem už viceministryní zahraničních věcí a tam jsem měla pocit, že moje úloha - to nejvíc, čeho jsem mohla docílit, jsem už splnila. Tam mám pocit, že to co jsem vytkla jsem splnila. Ale v kultuře ..., no tak jsem založila institut pro kulturní politiku, který se nyní rozběhl. A to, co bych byla prosadila jako ministryně, prosadím přes tu mimovládní organizaci. Ne všechno samozřejmě, ale jsem zase osvobozená od takového toho úřednického, to je 80% práce ministra. Teď se budu moci trochu šířeji rozkročit. A samozřejmě mám rozepsané dvě knihy a musím je dokončit.

Takže to jsou ještě ty další dveře.

Pravda, ano.

Tak se těším na tu vaši příští kandidaturu.

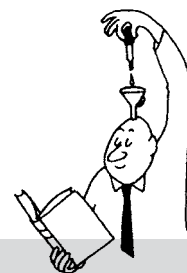
No, už se také musím připravovat i na kandidaturu do truhly.

Tak tu jsem nemyslela. Ale mám pocit, že byste mohla ještě ve slovenské politice mnoho dobrého vykonat. Tak ať se vám to daří.

Já děkuji vám. Uvidíme, co se ještě ve veřejném prostoru - to je ta politika - dá vykonat.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 18.1.	18 h. Lukavice
neděle 19.1.	2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 49,3,5-6 Ž 40
8.45 h. Mistrovice	1 Kor 1,1-3
10.15 h. Orlice	J 1,29-34
sobota 25.1.	18 h. Mistrovice
neděle 26.1.	3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 8,23b-9,3 Ž 27
8.45 h. Lukavice	1 Kor 1,10-13.17
10.15 h. Orlice	Mt 4,12-23
sobota 1.2.	18 h. Lukavice
neděle 2.2. Svátek Uvedení Páně do chrámu	
7.15 h. Letohrad	Sof 2,3. 3,12-13
8.45 h. Mistrovice	Ž 146 1 Kor 1,26-31
10.15 h. Orlice	Mt 5,1-12a
17.00 h. evang. kostel - ekumenická bohosl.	
sobota 8.2.	18 h. Mistrovice
neděle 9.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9. 3,1-7
8.45 h. Lukavice	Ž 51 Řím 5,12-19
10.15 h. Orlice	Mt 4,1-11

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741